

QUESTIO IV.

Quare Iesus non stabat, vel sedebat, sed ambulabat in porticu?

20. Cyrill. In limine quaestionis nota ex D. Cyrillo lib. 7. in Ioan cap. 9. quod cum esset dies festus ambulabat Iesus in templo, in porticu. Vt exemplo nobis esset, ait Cyrillus, in solemnitatibus magis frequentanda esse templa diuino cultui dedicata, & amplius ipsi insistentum, qua ad Dei honorem, & proximi salutem spectant, ad ea huic encaeniorum solemnitati: ut populo salutaris suae doctrinae dona largiretur, & diuinitatis suae mysteria pateficeret. Cum esset dies festus ambulabat Iesus in templo, in porticu Salomonis veluti altè disponens, quae ad Dei cultum, ac salutem proximorum spectabant, ut suo exemplo nos doceret in diebus festiuis templa esse frequentanda, & nos totos esse applicandos ad Dei cultum, ac bonum spirituale proximorum. Ad quaestionem

21. Ericus. Respondet primò Ericus Abbas: Si tunc, ait, in porticu, id est qua rex ille quamuis potentissimus, & sapientissimus, tamen mortalitatis, atque terrenus stare solebat, perambulare non desepxit scilicet Christus, multo magis penetralia cordium nostrorum suae praesentiae maiestatis dignabitur: si tamen nostras mentes porticum esse Salomonis, id est si eas timoris sui plenas, qui est initium sapientiae, viderit. Porticus Salomonis ad ingressum templi, denotabat initium sapientiae ex timore Domini, ut significaretur, quod potentissimus Deus, non se denegat, sed delectabiliter ambulat in anima, quae eius timore repleta est. Ait Paulus suis discipulis 2. Corinth. 6. num. 16. Vos estis templum Dei viuis, sicut dicit Deus: Quoniam inhabitabo in illis. Quinam sunt, qui tantum Deo placent, ut in eis tanquam in templo suo habitet? Timentes nempe eum. Theodororus citatus à Leone à Castro in cap. 66. Haec: Ego, ait, habeo templum sanctum, quod secundum praeccepta mea gubernetur, populum meum scilicet, qui timet me, & contremiscit ad sermones meos.

22. Euseb. Emiff. Secundò. Eusebius Emiffenus homil. 3. Dedicat. Ecclesiae: Aduerte, ait, quia in illius templi exterioribus adhuc foris, ambulat Iesus. Nec sedem ponit, sed deambulatur, nec intrus ingreditur: huius autem exteriora perpetuo habitaturus intravit, sicut ipse dixit: Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem saeculi, Matth. 28. num. 20. Componit ipse supremam felicitatem Christianorum templorum, cum statu Hierosolymitani templi; in hoc non ingreditur, sed foris ambulat: Ambulabat Iesus in templo in porticu Salomonis: tanquam veluti transeundo se habebat in templo illo; at verò in nostro templo, firmus, ac immobilis stat, & sedet. Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem. Ex huius mirabili, ac immobili praesentia infirmas columnas vertimur, ut totum mundum nostris orationibus sustinere valeamus. Sic pergat citatus Eusebius: Illius autem templi machina super bases argenteas recumbebat. Hic verò, bases Prophetae, columna Apostoli, caput aureum Christus est. Hic, inquam, columna Sanctorum merita sunt, qui nutantis mundi statum orationibus sustinent.

23. Tertio. Confer hunc: Ambulabat Iesus, cum

illo, quod contigit post primorum parentum peccatum, dicitur Deum ambulasse. Cum audissent vocem Domini deambulantis, Genes. 3. num. 7. Non ibat, sed deambulabat; nam abire, est in vnum locum directè tendere; at ambulare est in gyrum agere. Emphaticè ergo dictum est, quod post peccatum priui parentis, quod Deus deambulabat, ita enim misericors est, ut hominem ad viam salutis reducat. Hugo Victorinus citatus Tilman. ad locum Genes. Deambulabat, ait, & non discedebat, neque abiit in directum, elanguens quasi irrenocabilis, nec reuersurus amplius: sed propè gyrens, & iuxta deambulans, abiit, & non abiit; modo vadens, modo rediens, & motu quodam incerto astuans quasi nolens sedem suam deserere, nec valens pollutam mansionem sustinere? Quid facis Adam? Quare stiles? Voca discedentem, sequere fugientem, quoniam adhuc prope est, & expectat, si forte reuocetur.

24. Quarto. Non stabat, vel sedebat, sed ambulabat, ita enim Christus nostrae salutis est audis, & cupidus, ut quodammodo inquietus videatur discurrere, donec reperiat hominem, in quo requiescat; videt Ioannes Iesum deambulantem in medio septem candelabrorum aureorum, Angelo Ephesi Ecclesiae scribe, haec dicit, qui ambulat in medio candelabrorum aureorum, Apocalyp. 2. num. 1. Christus Dominus ait: Si quis diligit me, sermonem meum seruabit; & tunc subdit, quod ipse, & Patet ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus, Ioan. 14. num. 23. Qui manet, non ambulat, sed firmus stat in vno loco. Quomodo ergo Christus dicit se in medio candelabrorum ambulare? quorum nomina non solum praefules, sed & omnes fideles septenario numero denotati intelliguntur. Sic Christus Dominus nostrae salutis est audis, ut de vno loco in alterum discurrat, hominem quaerens, ut in eius corde fedeat, ac sedem suam constituat. Haymo: Bene itaque, ait, dicit, quod ambulat in medio candelabrorum aureorum, ac si aperte diceretur, tandem inter electos, & reprobos exhortationis verbo discurrat, quousque inueniat, apud quem per opera virtutum mansionem faciat.

25. Quintò. Non stat, sed ambulat de vno loco in alium, ut non tantum vni, sed omnibus sua beneficia distribuat, & communicet. De quibus etiam à nobis exactè rationem exigit. Ambulat Iesus, in medio septem candelabrorum aureorum, Apocal. 1. num. 13. Tamen ipse Ioannes ait: Fui in spiritu, & ecce sedes posita erat in caelo, & supra sedem sedens, Apocal. 4. num. 2. Sedens super sedem Christus Dominus est, ut multi interpretes autumant; quomodo ergo ipse apparet deambulans in medio candelabrorum aureorum? qui ambulat, non supra sedem sedet, quomodo ergo haec cohaeret? Christus Dominus in omnes maxime liberalis, non quiescit, sed ambulat, dona sua, ac talenta sua per omnes diuidens, omnibusque communicat; postea verò tamen ut feuerus iudex sedens pro tribunali eorum exactam rationem exigit. Ansbertus ad citatum cap. 4. Apocal. Ibi ambulat, ait, quia dona tribuit: hic sedet, quia pro collatis numeribus, iudicium exercens singulos diiudicat.

Ioan. 10. n. 42. Circumdedeunt ergo eum Iudaei, & dicebant ei: quousque animam nostram

stram tollis? Si tu es Christus, dic nobis palam.

VERSIONES.

Syriacus. Et cinxerunt eum Iudaei, dicuntque ei: quousque tandem retines animam nostram? Si tu es Meschicho, dic nobis aperte.

Arabicus. Quousque animam nostram affligis? Si tu es Christus, nuncia nobis palam.

D. Chrysost. Quousque animam nostram perdis? Ioannem.

Vatabl. Pagn. Quousque animam nostram suspendis? Si tu es Christus, dic nobis in genuè.

Mar. Quousque nos suspensos tenes?

Caletanus. Dic nobis liberè.

EXPOSITIO II.

26. Iniqui facile conueniunt.

CIRCUMDEDERUNT ergo eum Iudaei. Illud, ergo, denotat, quod cum Iudaei nacli fuissent commodam, ac opportunam occasionem, cum vidissent Iesum deambulantem in loco vicino, ac coram multis Circumdedeunt eum. Ex condicto, ac ex communi consensu, qui iniquis satis facilis est; cinxerunt eum, ita ut ait Toletus eum sistere gradum facerent, ne absque responso dato ex eorum manibus elaberetur. Iudaei, principes scilicet Iudaeorum, Sacerdotes, Scribae, ac Pharisei, cum magna multitudine populi, ut multitudine, ac eorum authoritate suam malitiam, ac peruersitatem tegerent, & absconderent. Vnde de eis ait David: Circumdedeunt me viruli multi, tanquam pingues obsederunt me, aperuerunt super me os suum, sicut leo rapiens, & rugiens, Psalm. 21. num. 13. & Psalm. 117. num. 12. Circumdedeunt ergo eum Iudaei, ut ait D. Thomas: Frigidi charitate diligendi: sed ardentibus audientibus nocendi. Ex quo profundè, & altè dixit Rupertus lib. 1. in Isaiam cap. 33. Vos, Iudaeos alloquitur, secundum furorem Sodomorum circumdedeunt eum, expetentes ad illudendum, & flagellandum, & crucifigendum. Quomodo furor Iudaeorum, qui Christum circumdedeunt, comparatur cum furore Sodomorum Angelos hospitio Lot susceptos circumuenientium? Nam Sodomitae ad delicias, ac voluptates eos quaerebant; Iudaei verò Christo mortem, ac crucem machinabantur. Sic iudicabantur Iudaei in Christi morte inferenda, eiusque sanguine effundendo. Ut comparandi fuerint delicias Sodomorum nefariam suae libidinis sitim turpi luxuria explentibus.

Iudaei delabantur in Christi morte inferenda.

27.

Chrysost. Arabic. Euthym.

Quousque. Quandiu nempe, Animam nostram tollis è medio scilicet, hoc est crucias, perdis, legit Chrysostomus. Arabicus, affligis. Alij verò, suspendis, seu suspensos habes. Seu ut explicat Euthymius, animam nostram suspensam, ac dubiam tenes. Veluti si dicant: Quandiu animos nostros

verbis tuis obscuris, & ambiguis exercitas, & incertos, ac dubios tenes? Ipsi enim nolebant intelligere, ut bene agerent: Si tu es Christus, patribus promissus. Dic nobis palam, aperte, clare, ac lucidè, liberè, & sine metu; fingunt se tanquam hypocritae se magno desiderio aestuari agnoscenti Christum, seque ipsius verbis velle in hoc negotio stare, ut sic magis suam malitiam abscondant, & occultent; haec enim dicebant, ut haberent occasionem eum accusandi, ac calumniandi, ut notant Leontius, Theophylactus, Euthymius, & Chrysostomus, qui ait: Charitate quadam, & discendi desiderio haec dicta videbantur, animus autem corruptus erat, & subdoli. Christus enim satis palam locutus fuerat, sed ipsi ut verbis eius repugnarent, dicebant: Tu de te ipso testimonium perhibes, Ioan. 8. num. 15. de quo quaestione sequenti.

Leont. Theophyl. Euthym. Chrysost.

Ioan. 8.

QUESTIO V.

Quare Iudaei instanter à Christo quaerunt, ut ipse de se testificet palam, an sit Christus, & Messias promissus in lege?

MAXIME norandus est modus loquendi Iudaeorum: Quousque animam nostram tollis? Corda nempe nostra crucias, & affligis, quando in tui consideratione, ac inuestigatione occupamur, dubietas enim, ac perplexitas in agnosceda veritate maxime mentem torquet, quousque ad illam pertingat. Vide supra cap. 10. quaest. 1. num. 8. cap. 11. exposit. 7. n. 63. & cap. 14. q. 2. n. 14. & cap. 22. q. 13. n. 90.

Ad quaestionem respondet primò Beda: Haec interrogabant, ait, non veritatem inquirendos, sed insidiando, & calumniam struendo: nam si se Dominus Iesus Christum esse responderet, cogitabant eum tradere potestati praesidis puniendum: quasi contra Augustum repugnans, illicium sibi usurpare imperium. Idem docent Alcuinus, D Bonauent. Clithouaeus in comment. D. Cyrillus lib. 7. cap. 5. Caietanus, Hugo, & alij, quod sic explicio; fraudulenter, & insidiosè interrogant. Nam si Dominus negaret se esse Christum, omnem ei fidem, & auctoritatem aquo populum detraherent, & tanquam seductorem eum arguerent, qui sine causa ab ignoranti populo Christum credi affectabat. Si verò affirmaret se esse Christum, & Messiam (quod verisimilius dictum credebant) ut eum tunc tanquam criminis reum accusarent: pro indubitato habebant omnes Iudaei, Christum promissum fore regem. Regnabit rex, & sapiens erit. Quod Iudaei ut rudes temporaliter intelligebant; si ergo Dominus se dixisset esse Christum, se etiam dixisset regem, ac proinde daretur occasio eum accusandi, ac calumniandi. Omnis qui se regem facit, contradicit Casari, ut postea ipsi clamauerunt, Ioan. 19. num. 12. Ac proinde sapientissimè Christus Dominus calumniam declinat, eis sua opera obijciens. Vide tom. 3. cap. 14. exposit. 2. num. 11. Vide alia in Indice, verb. Murmurator.

28.

Beda.

Alcuin. Bonauent. Clithou. Caietan. Bonauent. Hugo.

Nullo dicendi modo detrahentium linguas potest homo fugere.

Ioan. 19.

30. Tolet.

Secundò. Toletus. Triam mendacia, ait, fraudulenter continent haec verba à Iudaeis proposita. Dic nobis palam. Vnum, ac si dicerent: haecenus non es palam, aperte, ac liberè locutus te esse Christum, quod erat euidentis mendacium. Ut patet ex superioribus cap. 8. num. 25. & num. 42.

